

Sygn. akt III AUz 323/17

POSTANOWIENIE

Dnia 18 października 2017 roku

Sąd Apelacyjny w Gdańsku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Jerzy Andrzejewski (spr.)

Sędziowie: SA Małgorzata Gerszewska

SA Alicja Podlewska

po rozpoznaniu w dniu 18 października 2017 roku w Gdańsku na posiedzeniu niejawnym

sprawy J. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z udziałem zainteresowanej P. P.

o składki

na skutek zażalenia J. B.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 27 czerwca 2017 roku w przedmiocie odrzucenia zażalenia na zarządzenie z dnia 8 grudnia 2015 roku o zwrocie odwołania, sygn. akt VI U 2337/15

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSA J. Andrzejewski SSA M. Gerszewska SSA A. Podlewska

Sygn. akt III AUz 323/17

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 1 marca 2016 roku Sąd Okręgowy oddalił wniosek odwołującego o zwolnienie od kosztów, a po uprawomocnieniu się tego postanowienia, przewodniczący ponownie wezwał odwołującego się do uiszczenia opłaty od zażalenia na zarządzenie z 8 grudnia 2015 roku w terminie 7 dni pod rygorem odrzucenia zażalenia. Odpis tego zarządzenia doręczony został odwołującemu w dniu 7 kwietnia 2016 roku. Odwołujący się nie uiszczył opłaty od zażalenia.

W tej sytuacji na podstawie art. 398 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 370 k.p.c. Sąd Okręgowy postanowieniem z 27 czerwca 2017 roku odrzucił zażalenie na zarządzenie z 8 grudnia 2015 roku o zwrocie odwołania. Na marginesie Sąd I instancji dodał, że wymóg podpisania odwołania wynika z art. 477¹⁰ § 1 k.p.c., a jego brak, na gruncie postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, nie podlega w ocenie Sądu uzupełnieniu poprzez czynności wyjaśniające, lecz na zasadach ogólnych (art. 130 k.p.c.). W tym wypadku nie chodzi bowiem o sprecyzowanie żądania, ustalenie okoliczności spornych i niezbędnych dowodów, a wyznaczenie terminu posiedzenia dla uzupełnienia tego braku nie może przyspieszyć postępowania.

Zażalenie na postanowienie wywiódł J. B. zaskarżając je w całości i domagając się jego uchylenia i zasądzenia zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego oraz zwolnienia od całości kosztów postępowania zażaleniowego. Skarżący podniósł zarzut sprzeczności istotnych ustaleń Sądu z treścią materiału dowodowego, podczas gdy odwołujący został zwolniony od kosztów sądowych (postanowieniem tegoż Sądu z dnia 19 grudnia 2016 roku) i nie zostały jeszcze rozpoznane zażalenia powoda co do postępowania w przedmiocie kosztów sądowych, jak również wskazanie, że dnia 7 kwietnia 2016 roku został on wezwany ponownie do opłacenia zażalenia na postanowienie z dnia 8 grudnia 2015 roku, podczas gdy jeszcze w grudniu 2016 roku prowadzono postępowanie w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych. Nadto zarzucił sprzeczność wewnętrzną uzasadnienia postanowienia, bowiem z jednej strony zarzuca się, że odwołujący nie opłacił zażalenia, z drugiej strony wyjaśnia się, że art. 468 k.p.c. nie dotyczy podpisania zażalenia, stąd skarżący nie ma wiedzy, z jakiego powodu zostało odrzucone zażalenie. Skarżący zarzucił także naruszenie art. 468 § 1 i § 2 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i niewezwanie go do osobistego stawiennictwa celem przeprowadzenia czynności wyjaśniających tj. ewentualnego podpisania zażalenia i jego opłacenia, podczas gdy Sąd Okręgowy w Bydgoszczy już w innych sprawach dokładnie takie czynności wykonywał, co więcej Sąd Apelacyjny w Gdańsku rozpoznając jedno z zażaleń powoda również wskazał, że Sąd Okręgowy w Bydgoszczy jest w obowiązku czynności te przeprowadzić. W ocenie odwołującego naruszony też został art. 398 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 370 k.p.c. poprzez odrzucenie zażalenia, podczas gdy opłata nie była należna do opłacenia z uwagi na zwolnienie od kosztów sądowych, jak również Sąd nie przeprowadził postępowania wyjaśniającego co do złożonego środka zaskarżenia.

W uzasadnieniu zażalenia skarżący podniósł, iż w okresie kiedy rzekomo doręczono mu przesyłkę (kwiecień 2016 roku) nie zamieszkiwał pod adresem w B.. Zamieszkiwała tam jego rodzina. Nie przypomina sobie „ponownego wezwania do uzupełnienia braków” - jego bezpośredniego mu doręczenia. Rodzina również nie przekazywała mu awiza. Wobec tego brak jest podstaw do przyjęcia, że dnia 7 kwietnia 2016 roku ponownie wezwano go do uzupełnienia braków poprzez opłacenie zażalenia. Skarżący wskazał nadto, że postanowieniem z dnia 19 grudnia 2016 roku został zwolniony od kosztów sądowych w niniejszej sprawie. Stąd, skoro takie postanowienie zostało wydane, to jakim sposobem 7 kwietnia 2016 roku mógł zostać ponownie wezwany do uzupełnienia braków poprzez opłacenie zażalenia. W ocenie skarżącego uzasadnienie postanowienia jest wywnętrzenie sprzeczne. Jako podstawę odrzucenia podaje nieopłacenie zażalenia, tymczasem ubezpieczony został on zwolniony od kosztów sądowych. Dodatkowo w sprawie złożono kolejne zażalenie tj. w ramach postępowania o zwolnienie od kosztów sądowych, które nie zostało jeszcze rozpoznane. Wobec tego nie jest możliwym, aby ponowne wezwanie powoda do uzupełnienia braku mogło nastąpić 7 kwietnia 2016 roku. Odwołujący podniósł także, że Sąd Apelacyjny w Gdańsku, rozpoznając jedno z jego zażaleń, jasno wskazał, że przed odrzuceniem środka odwoławczego, tutejszy Sąd jest w obowiązku przeprowadzić postępowanie wyjaśniające i wezwać powoda do osobistego stawiennictwa celem usunięcia braków formalnych pism procesowych. Dotyczy to tak podpisu, jak również opłaty, zgodnie z przepisami szczególnymi o postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych - art. 468 § 1 i § 2 k.p.c.

Postanowieniem z 15 września 2017 roku Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zwolnił ubezpieczonego na podstawie art. 101 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych od obowiązku uiszczenia opłaty od zażalenia na postanowienie z 27 czerwca 2017 roku.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że zgodnie z art. 394 § 3 k.p.c. zażalenie powinno czynić zadość wymaganiom przepisanych dla pisma procesowego oraz zawierać wskazanie zaskarżonego postanowienia i wnioski o jego zmianę lub uchylenie, jak również zwięzłe uzasadnienie zażalenia ze wskazaniem w miarę potrzeby nowych faktów i dowodów.

Każde pismo procesowe - jak wynika z treści art. 126 § 1 k.p.c. - powinno natomiast zawierać: oznaczenie sądu, do którego jest skierowane, imię i nazwisko lub nazwę stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników, oznaczenie rodzaju pisma, osnowę wniosku lub oświadczenia oraz dowody na poparcie przytoczonych okoliczności,

podpis strony albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika, wymienienie załączników. Z kolei według art. 128 § 1 k.p.c. do pisma procesowego należy dołączyć jego odpisy i odpisy załączników dla doręczenia ich uczestniczącym w sprawie osobom, a ponadto, jeżeli w sądzie nie złożono załączników w oryginale, po jednym odpisie każdego załącznika do akt sądowych.

Zgodnie natomiast z art. 36 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. z 2010 roku nr 90 poz. 594 ze zm.) w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych i w sprawach odwołań rozpoznawanych przez sąd pracy i ubezpieczeń społecznych, od zażalenia pobiera się opłatę podstawową w kwocie 30 zł. Stosownie do treści art. 370 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. Sąd pierwszej instancji odrzuca na posiedzeniu niejawnym zażalenie wniesione po upływie przepisanej terminu, nieopłacone lub z innych przyczyn niedopuszczalne, jak również zażalenie, którego braków strona nie uzupełniła w wyznaczonym terminie

Przypomnieć należy, że postanowieniem z 1 marca 2016 roku Sąd I instancji oddalił wniosek odwołującego o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu wywołanym zażaleniem z 11 stycznia 2016 roku na zarządzenie z 8 grudnia 2015 roku w przedmiocie zwrotu odwołania. Po uprawomocnieniu się tego postanowienia (zażalenie nie zostało wywiedzione w ustawowym terminie), przewodniczący wezwał odwołującego się do uiszczenia opłaty od zażalenia na zarządzenie z 8 grudnia 2015 roku w terminie 7 dni pod rygorem odrzucenia zażalenia. Odpis tego zarządzenia – jak prawidłowo ustalił Sąd Okręgowy - doręczony został odwołującemu w dniu 7 kwietnia 2016 roku (na zwrotnym potwierdzeniu odbioru widnieje podpis dorosłego domownika R. F.). Bezsprzeczne jest, że odwołujący się nie uiszczył opłaty od zażalenia.

Odnosząc się do pierwszego z zarzutów zażalenia, stosownie do którego wezwanie do uiszczenia opłaty od zażalenia na zarządzenia z 8 grudnia 2015 roku miałyby być bezpodstawne z powodu zwolnienia J. B. postanowieniem z 19 grudnia 2016 roku od kosztów sądowych, Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że przedmiotowym postanowieniem Sąd I instancji zwolnił skarżącego od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych, jednakże miało to miejsce w odniesieniu do postępowania wywołanego wniesieniem zażalenia z 14 listopada 2016 roku na postanowienie Sądu Okręgowego z 24 października 2016 roku. W odniesieniu do postępowania wywołanego wniesieniem zażalenia 11 stycznia 2016 roku na zarządzenia

z 8 grudnia 2015 roku, postanowieniem z 1 marca 2016 roku Sąd Okręgowy oddalił wniosek skarżącego o zwolnienie z kosztów sądowych. Zażalenie na postanowienie z 1 marca 2016 roku J. B. wywiódł po upływie ustawowego terminu i jako spóźnione zostało ono odrzucone postanowieniem Sądu Okręgowego z 6 kwietnia 2016 roku. Z kolei zażalenie na postanowienie z 6 kwietnia 2016 roku zostało odrzucone postanowieniem Sądu Okręgowego z 17 czerwca 2016 roku z powodu nie uzupełnienia jego braków w określonym terminie.

Jeśli natomiast chodzi o kwestię doręczenia wezwania do opłacenia zażalenia z 11 stycznia 2016 roku na zarządzenie z 8 grudnia 2015 roku, stwierdzić należy, że wezwanie to odebrał w dniu 7 kwietnia 2016 roku dorosły domownik skarżącego R. F. (zwrotne poświadczenie odbioru - k. 44). Wezwanie wysłane zostało na adres wskazany przez J. B. w odwołaniu, tj. ul. (...), (...)-(...) B.. Skarżący nie informował Sądu o innym adresie doręczeń, a co więcej w/w adres wskazywał konsekwentnie zarówno w zażaleniu z 11 stycznia 2016 roku, jak też w piśmie procesowym z 5 lutego 2016 roku oraz kolejnych zażaleniach: z 29 marca 2016 roku, z 25 kwietnia 2016 roku i z 7 lipca 2016 roku (...) wskazał dopiero w zażaleniu z 14 listopada 2016 roku. Bez znaczenia pozostają zatem zarzuty skarżącego, iż w kwietniu 2016 roku nie zamieszkiwał pod wskazanym adresem. Sąd odwoławczy wskazuje, że tzw. doręczenie zastępcze oparte jest na domniemaniu, że pismo sądowe dotarło do rąk adresata i że w ten sposób doręczenie zostało dokonane prawidłowo. Domniemanie to może być przez stronę obalone. J. B. nie podjął jednak próby wykazania powyższego dowodowo, ograniczając się do stwierdzenia, że nie przypomina sobie takiego wezwania, nie przekazano mu też awiza. Na marginesie zauważyć można, że analiza akt sprawy wskazuje, iż R. F. odebrał również pod w/w adresem za ledwie kilka dni później, w dniu 18 kwietnia 2016 roku, skierowaną do J. B. przesyłkę sądową zawierającą postanowienie z dnia 6 kwietnia 2016 roku (zpo – k. 45) a wywiedzenie zażalenia na to postanowienie świadczy o fakcie przekazania przesyłki skarżącemu.

Przechodząc do ostatniego z zarzutów podniesionych w zażaleniu Sąd Apelacyjny

w składzie rozpoznającym niniejsze zażalenie wskazuje, iż nie podziela stanowiska, zgodnie z którym zwrotu odwołanie w trybie art. 130 k.p.c. z powodu nieuzupełnienia braków formalnych odwołania wskazanych w art. 477¹⁰ k.p.c. można dokonać tylko wtedy, kiedy uprzednio nie przyniosła skutku próba ich uzupełnienia w toku czynności wyjaśniających.

Wyjaśnić należy, że w przypadku spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych wstępne badanie sprawy polega na lekturze odwołania i dołączonych do niego akt organu rentowego w celu ustalenia, czy droga sądowa jest dopuszczalna, czy odwołanie spełnia wszystkie wymagania formalne oraz czy zachodzą przesłanki właściwości miejscowej i rzeczowej sądu.

W wyniku tego badania dokonywana jest ocena, które braki formalne pisma wszczynającego postępowanie sądowe dadzą się usunąć w trakcie czynności wyjaśniających sądu, o których mowa w art. 468 k.p.c. (nie tamujące postępowania), a które wymagają wezwania do ich uzupełnienia – w tym zakresie chodzi o braki mające istotne znaczenie dla dalszego toku sprawy, tj. np. brak odpisu odwołania, brak żądania, brak oznaczenia strony pozwanej, brak podpisu na odwołaniu, brak pełnomocnictwa. Stanowisko takie, w pełni podzielane przez Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie, wyrażone zostało w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2011 roku, III UZ 27/11, LEX nr 1129133. Znajduje także akceptację w orzecznictwie Sądów powszechnych. Przykładowo, Sąd Okręgowy w Białymstoku w postanowieniu z dnia 24 stycznia 2012 roku, V Pz 2/12, LEX nr 1294044, stwierdził, iż badanie wstępne tym różni się od czynności podejmowanych przez przewodniczącego w każdej sprawie, że przewodniczący tylko wyjątkowo może wzywać powoda do uzupełnienia braków formalnych pozwu na podstawie art. 130 k.p.c. (np. pozew nie został podpisany), natomiast braki formalne przewidziane dla pozwu w art. 187 § 1 k.p.c., jeżeli wystąpią, podlegają uzupełnieniu na drodze czynności wyjaśniających (art. 468 k.p.c.).

Mając na uwadze powyższe stwierdzić należy, iż Sąd I instancji nie miał żadnych podstaw do prowadzenia na podstawie art. 467 oraz 468 k.p.c. czynności wyjaśniających w związku z brakiem opłacenia przez skarżącego wywiedzionego zażalenia na zarządzenie z 8 grudnia 2015 roku.

Na marginesie wskazać należy, że w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienie Sądu I instancji nie ma miejsca wskazywana przez skarżącego sprzeczność co do przyczyn odrzucenia zażalenia. Sąd Okręgowy jednoznacznie wyjaśnił, że podstawą odrzucenia zażalenia na zarządzenie z 8 grudnia 2015 roku o zwrocie odwołania jest nieuzupełnienie w terminie, pomimo wezwania, braku formalnego w postaci opłaty od zażalenia. W akapicie drugim uzasadnienia Sąd zaś odnosi się do kwestii będącej przedmiotem zaskarżonego przez J. B. zarządzenia z 8 grudnia 2015 roku, co jednak ma tylko charakter wyjaśniający, albowiem wobec odrzucenia zażalenia ze względów formalnych, nie podlegało ono merytorycznemu rozpoznaniu.

Reasumując, w ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd I instancji nie dopuścił się zarzucanych w zażaleniu naruszeń prawa procesowego, jak też nie ma miejsca sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią materiału dowodowego. Sąd Okręgowy prawidłowo, działając na podstawie art. 398 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 370 k.p.c., odrzucił zażalenie.

SSA J. Andrzejewski SSA M. Gerszewska SSA A. Podlewska